TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2021. gada 15. jūlijā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Sociālā politika – Vienlīdzīga attieksme nodarbinātības un profesijas jomā – Direktīva 2000/78/EK – Aizliegums diskriminēt invaliditātes dēļ – 2. panta 2. punkta a) apakšpunkts – 4. panta 1. punkts – 5. pants – Valsts tiesiskais regulējums, kurā ir paredzētas prasības, kas attiecas uz ieslodzījuma vietu ierēdņu dzirdi – Neatbilstība prasītajiem skaņas uztveres minimālajiem sliekšņiem – Pilnīga neiespējamība saglabāt amatā

Lietā C-795/19

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Riigikohus* (Augstāka tiesa, Igaunija) iesniedza ar 2019. gada 24. oktobra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2019. gada 29. oktobrī, tiesvedībā

XX

pret

Tartu Vangla,

piedaloties:

Justiitsminister,

Tervise- ja tööminister,

Õiguskantsler,

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], tiesneši A. Kumins [*A. Kumin*], T. fon Danvics [*T. von Danwitz*] (referents), P. Dž. Švīrebs [*P. G. Xuereb*] un I. Ziemele,

ģenerāladvokāts: H. Saugmandsgors Ē e [*H. Saugmandsgaard Øe*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

* Tiesvedības valoda – igauņu.

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– XX vārdā – *K. Hanni*, *vandeadvokaat*,

– *Õiguskantsler* vārdā – *O. Koppel*,

– Grieķijas valdības vārdā – *E.-M. Mamouna*, *A. Magrippi* un *A. Dimitrakopoulou*, pārstāves,

– Eiropas Komisijas vārdā – *D. Martin* un *E. Randvere*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2020. gada 25. novembrī tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Direktīvas 2000/78/EK (2000. gada 27. novembris), ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju (OV 2000, L 303, 16. lpp.), 2. panta 2. punktu un 4. panta 1. punktu.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp XX un *Tartu Vangla* (Tartu cietums, Igaunija) pēc minētā cietuma direktora lēmuma atlaist no darba XX par neatbilstību prasībām, kas attiecas uz ieslodzījuma vietu ierēdņu dzirdi.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Direktīvas 2000/78 16., 18., 20., 21. un 23. apsvērumā ir noteikts:

“(16) Tādu pasākumu nodrošināšanai, kuru mērķis ir ievērot invalīdu vajadzības darba vietā, ir svarīga loma, lai cīnītos pret diskrimināciju invaliditātes dēļ.

[..]

(18) Šī direktīva neparedz, ka bruņotajos spēkos, policijā, cietumā vai avārijas dienestos būtu jāpieņem darbā vai jāsaglabā nodarbinātība personām, kam nav vajadzīgās spējas veikt uzdevumus, kuru izpildi no tām var prasīt saistībā ar likumīgo mērķi saglabāt šo dienestu operativitāti.

[..]

(20) Būtu jāparedz pienācīgi, t.i., efektīvi un praktiski pasākumi, lai darba vietu pielāgotu invalīdiem, piemēram, pielāgotu telpas un iekārtas, darba laiku, uzdevumu sadali vai izglītības un integrācijas resursu nodrošināšanu.

(21) Lai noteiktu, vai attiecīgie pasākumi veicina neproporcionāla sloga rašanos, jo īpaši būtu jāņem vērā attiecīgās finansiālās un citas izmaksas, organizācijas vai uzņēmuma lielums un finansiālie resursi un iespēja iegūt valsts finansējumu vai kādu citu palīdzību.

[..]

(23) Atšķirīgu attieksmi var attaisnot ļoti retos gadījumos, ja no īpašībām, kas saistītas ar reliģiju, uzskatiem, invaliditāti, vecumu vai seksuālo orientāciju, izriet īsta un izšķirīga [būtiska un noteicoša] prasība attiecībā uz profesiju, ja vien mērķis ir likumīgs un prasība ir proporcionāla. Šādi gadījumi būtu jāietver informācijā, ko dalībvalstis iesniedz Komisijai."

4 Šīs direktīvas 1. pantā "Mērķis" ir noteikts:

"Lai vienlīdzīgas attieksmes princips stātos spēkā dalībvalstīs, šīs direktīvas mērķis attiecībā uz nodarbinātību un profesiju ir noteikt sistēmu, lai apkarotu diskrimināciju reliģijas, uzskatu, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ."

5 Minētās direktīvas 2. pantā "Diskriminācijas jēdziens" ir noteikts:

"1. Šajā direktīvā "vienlīdzīgas attieksmes princips" nozīmē to, ka nav ne tiešas, ne netiešas diskriminācijas, kuras pamatā ir jebkurš 1. pantā minēts iemesls.

2. Šā panta 1. punktā:

a) uzskata, ka tiešā diskriminācija notiek tad, ja salīdzināmā situācijā pret vienu personu izturas, ir izturējušies vai izturētos sliktāk nekā pret citu personu jebkura 1. [pantā] minēta iemesla dēļ;

[..]

5. Šī direktīva neierobežo attiecīgās valsts tiesību aktos noteiktos pasākumus, kuri demokrātiskā sabiedrībā vajadzīgi sabiedrības drošībai, sabiedriskās kārtības uzturēšanai un kriminālnoziegumu novēršanai, veselības aizsardzībai un citu personu tiesību un brīvību aizsardzībai."

6 Šīs pašas direktīvas 3. panta "Piemērošanas joma" 1. punkts ir formulēts šādi:

"Nepārsniedzot [Eiropas Savienības] kompetenci, šo direktīvu piemēro visām personām gan valsts, gan privātajā sektorā, tostarp valsts iestādēs, attiecībā uz:

a) nosacījumiem darba, pašnodarbinātības un profesijas iegūšanai, to skaitā atlases kritērijiem un darbā pieņemšanas nosacījumiem, lai kāda būtu darbības nozare, un visos profesionālās hierarhijas līmeņos, ietverot paaugstināšanu amatā;

[..]

c) nodarbinātību un darba nosacījumiem, to skaitā atlaišanu un atalgojumu;

[..]."

7 Direktīvas 2000/78 4. panta "Prasības attiecībā uz profesiju" 1. punktā ir paredzēts:

"Neatkarīgi no 2. panta 1. un 2. punkta dalībvalstis var paredzēt, ka dažāda attieksme, kuras pamatā ir īpašība, kas saistīta ar jebkuru no 1. pantā minētajiem iemesliem, neveido diskrimināciju, ja attiecīgo profesionālo darbību būtības dēļ vai tajā sakarā, kurā tās veic, no šādas īpašības izriet īsta un izšķirīga [būtiska un noteicoša] prasība attiecībā uz profesiju ar noteikumu, ka mērķis ir likumīgs un prasība ir proporcionāla.

8 Šīs direktīvas 5. pantā "Saprātīga darba vietas izveidošana [pielāgošana] invalīdiem" ir noteikts:

"Lai garantētu vienlīdzīgas attieksmes principa ievērošanu pret invalīdiem, nodrošina saprātīgu darba vietas izveidošanu. Tas nozīmē, ka darba devēji, ja tas vajadzīgs konkrētā gadījumā, veic atbilstīgus pasākumus, lai invalīds varētu dabūt darbu, strādāt vai tikt paaugstināts amatā, vai iegūt profesionālo izglītību, ja vien šādi pasākumi neuzliek neproporcionālu slogu darba devējam. Šis slogs nav neproporcionāls, ja to pietiekami izlīdzina ar pasākumiem, kas pastāv attiecīgās dalībvalsts invaliditātes politikā."

Igaunijas tiesības

9 *Vangistusseadus* (Sodu izpildes likums) 146. pantā ir noteikts:

"(1) Ieslodzījuma vietas ierēdņa medicīniskās pārbaudes mērķis ir atklāt dienesta radītas veselības problēmas, samazināt un novērst veselības apdraudējumu un konstatēt, ka nepastāv veselības problēmas, kas ieslodzījuma vietas ierēdnim traucētu pildīt viņa profesionālos pienākumus.

[..]

(4) Noteikumus par prasībām un pārbaudēm ieslodzījuma vietu ierēdņu veselības jomā, kā arī prasības attiecībā uz veselības apliecības saturu un formu nosaka ar Igaunijas Republikas valdības rīkojumu."

10 2013. gada 22. janvāra *Vabariigi Valitsuse määrus nr 12* "*Vanglateenistuse ametniku tervisenõuded ja tervisekontrolli kord ning tervisetõendi sisu ja vormi nõuded*" (Igaunijas Republikas valdības Rīkojums Nr. 12 "Ieslodzījuma vietu ierēdņu veselībai un veselības pārbaudes procedūrai, kā arī veselības apliecības saturam un formai izvirzītās prasības", turpmāk tekstā – "Rīkojums Nr. 12"), kas pieņemts uz Sodu izpildes likuma 146. panta 4. punkta pamata, stājās spēkā 2013. gada 26. janvārī.

11 Šī rīkojuma 3. pantā ir paredzēts:

"(1) Ieslodzījuma vietas ierēdņa redzes asumam ir jāatbilst šādām prasībām:

1) redzes asums ar korekciju nedrīkst būt zemāks par 0,6 vienā acī un zemāks par 0,4 otrā acī;

2) normāls redzeslauks, normāla krāsu uztvere un normāla redze tumsā.

(2) Ieslodzījuma vietas ierēdnim ir ļauts nēsāt kontaktlēcas un brilles."

12 Saskaņā ar šī rīkojuma 4. pantu:

"(1) Ieslodzījuma vietas ierēdņa dzirdes līmenim ir jābūt pietiekamam, lai sazinātos pa tālruni un lai sadzirdētu signalizāciju un saziņu pa radio.

(2) Veselības pārbaudē ieslodzījuma vietas ierēdņa dzirdes pasliktināšanās ausī, ar kuru tiek dzirdēts labāk, nedrīkst pārsniegt 30 dB [decibelus] 500–2000 Hz [hercu] frekvencē un 40 dB 3000–4000 Hz frekvencē un ausī, ar kuru tiek dzirdēts sliktāk – 40 dB 500–2000 Hz frekvencē un 60 dB 3000–4000 Hz frekvencē."

13 Šī rīkojuma 5. pantā ir noteikts:

"(1) Veselības traucējumu saraksts, kas ieslodzījuma vietas ierēdnim liedz pildīt profesionālos pienākumus un kas ir jāņem vērā, novērtējot ieslodzījuma vietas ierēdņa veselības stāvokli, ir paredzēts 1. pielikumā.

(2) Absolūta medicīniska rakstura kontrindikācija nepieļauj, ka persona stājas dienestā kā ieslodzījuma vietas ierēdnis vai sāk apmācības ieslodzījuma vietas ierēdņa uzdevumu pildīšanai. [..]"

14 Šī paša rīkojuma Nr. 12 1. pielikumā ir paredzēts veselības traucējumu saraksts, kas neļauj ieslodzījuma vietas ierēdnim veikt profesionālos pienākumus. Starp "medicīniskām kontrindikācijām" "dzirdes pazemināšanās zem pieprasītā līmeņa" ir klasificēta kā "absolūta" medicīniska kontrindikācija.

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

15 Prasītājs pamatlietā Tartu cietumā (Igaunija) strādāja par ieslodzījuma vietas ierēdni gandrīz piecpadsmit gadus. No 2002. gada 2. decembra viņš strādāja par uzraugu šī cietuma "ieslodzījuma" nodaļā, pēc tam, no 2008. gada 1. jūnija, par uzraugu cietuma "uzraudzības" nodaļā. Viņa dienesta pienākumos šajā pēdējā amatā ietilpa tostarp personu ar elektronisko uzraudzību uzraudzīšana, izmantojot kontroles sistēmu, informācijas nodošana saistībā ar šīm personām, uzraudzības un signalizācijas ierīču izsekošana, reaģēšana un informācijas sniegšana tostarp trauksmes gadījumos un cietuma iekšējās kārtības noteikumu pārkāpumu konstatēšana.

16 2017. gada 4. aprīļa veselības apliecībā tika konstatēts, ka prasītāja pamatlietā skaņas uztveres līmenis kreisajā ausī atbilda Rīkojuma Nr. 12 prasībām, savukārt viņa labajai ausij tas bija 55–75 decibeli (dB) uz frekvencēm no 500 līdz 2000 herciem (Hz). Prasītājs pamatlietā apgalvo, ka dzirdes traucējumi viņam ir no bērnības.

17 Ar 2017. gada 28. jūnija lēmumu Tartu cietuma direktors atlaida prasītāju pamatlietā no darba saskaņā ar atbilstošajām Igaunijas tiesību normām, tostarp ar šī rīkojuma 5. pantu, jo viņa dzirde neatbilst minētajā rīkojumā noteiktajiem skaņas uztveres minimālajiem sliekšņiem.

18 Prasītājs pamatlietā cēla prasību *Tartu Halduskohus* (Tartu Administratīvā tiesa, Igaunija) par viņa atlaišanas nelikumību un kompensācijas saņemšanu, apgalvojot, ka Rīkojums Nr. 12 ietver diskrimināciju invaliditātes dēļ, kas neatbilst *põhiseadus* (Konstitūcija), kā arī valsts tiesiskajam regulējumam vienlīdzīgas attieksmes jomā. Ar 2017. gada 14. decembra spriedumu šī prasība tika

noraidīta, pamatojoties it īpaši uz to, ka Rīkojumā Nr. 12 paredzētā prasība par skaņas uztveres minimālo slieksni ir nepieciešams un attaisnots pasākums, lai nodrošinātu, ka dienestā esošie ieslodzījuma vietu ierēdņi spēj izpildīt visus savus uzdevumus.

19 Ar 2019. gada 11. aprīļa spriedumu *Tartu Ringkonnakohus* (Tartu apgabaltiesa, Igaunija) apmierināja prasītāja pamatlietā apelācijas sūdzību, atcēla šo spriedumu, konstatēja atlaišanas lēmuma nelikumību un piesprieda Tartu cietumam izmaksāt viņam kompensāciju.

20 Šī tiesa uzskatīja, ka Rīkojuma Nr. 12 noteikumi par prasībām attiecībā uz dzirdi ir pretrunā konstitūcijā nostiprinātajam vispārējam vienlīdzības principam. Pēc šīs pašas tiesas domām, tas turklāt esot pretrunā tiesiskās paļāvības aizsardzības principam, kas arī ir nostiprināts konstitūcijā. Līdz ar to minētā tiesa nolēma nepiemērot šīs tiesību normas tās izskatāmajā lietā. Tā arī nolēma uzsākt tiesvedību par minēto tiesību normu atbilstības konstitūcijai pārbaudi iesniedzējtiesā *Riigikohus* (Augstākā tiesa, Igaunija).

21 Pēdējā minētā norāda, ka *Justiitsminister* (tieslietu ministrs, Igaunija) un Tartu cietums apgalvo, ka Rīkojums Nr. 12, precīzāk, tā 1. pielikums, atbilst konstitūcijai un ka nepieciešamība nodrošināt personu drošību un sabiedrisko kārtību attaisno šajā rīkojumā paredzētos skaņas uztveres minimālos sliekšņus, kā arī aizliegumu izmantot dzirdes aparātu šo prasību izpildei. Ieslodzījuma vietas ierēdnim būtu jāspēj izpildīt visus uzdevumus, kuru veikšanai viņš ir ticis apmācīts, un vajadzības gadījumā palīdzēt policijai, līdz ar to ieslodzījuma vietas ierēdņa dzirdei būtu jābūt pietiekamai, lai bez dzirdes aparāta palīdzības nodrošinātu skaidru un drošu sazināšanos ar kolēģiem jebkuros apstākļos.

22 Iesniedzējtiesa arī norāda, ka pienākums pret personām ar invaliditāti attiekties tāpat kā pret citām personām, kas atrodas salīdzināmā situācijā, un bez diskriminācijas, izriet ne tikai no konstitūcijas, bet arī no Savienības tiesībām, it īpaši no Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 21. panta 1. punkta un Direktīvas 2000/78 noteikumiem.

23 Visbeidzot, atsaucoties uz 2014. gada 13. novembra spriedumu *Vital Pérez* (C-416/13, EU:C:2014:2371, 43.–45. punkts), iesniedzējtiesa norāda, ka vēlme nodrošināt policijas, cietumu vai glābšanas dienestu operativitāti un pienācīgu darbību ir leģitīms mērķis, kas var attaisnot atšķirīgu attieksmi. Tomēr esot svarīgi noskaidrot, vai pamatlietā aplūkotajā valsts tiesiskajā regulējumā ir noteikta sasniedzamajam mērķim samērīga prasība. Taču ne šīs direktīvas teksts, ne Tiesas judikatūra neļauj izdarīt skaidrus secinājumus šajā jautājumā.

24 Šādos apstākļos *Riigikohus* (Augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai Direktīvas [2000/78] 2. panta 2. punkts, lasot to kopā ar 4. panta 1. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tam pretrunā ir valsts tiesību normas, kurās ir paredzēts, ka dzirdes, kura ir vājāka par paredzēto normu, traucējums ir absolūts šķērslis, lai strādātu par ieslodzījuma vietas ierēdni, un kurās ir aizliegta koriģējošu palīglīdzekļu izmantošana, veicot attiecībā uz dzirdi izvirzīto prasību izpildes pārbaudi?"

Par prejudiciālo jautājumu

25 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2000/78 2. panta 2. punkts un 4. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā ir paredzēta pilnīga neiespējamība saglabāt amatā ieslodzījuma vietas ierēdni, kura dzirde neatbilst šajā tiesiskajā regulējumā noteiktajiem skaņas uztveres minimālajiem sliekšņiem, neļaujot izmantot korekcijas līdzekļus atbilstības prasībām par dzirdi pārbaudes laikā.

26 Vispirms ir jāatgādina, ka gan no Direktīvas 2000/78 nosaukuma un preambulas, gan no tās satura un mērķa izriet, ka tā paredzēta, lai izveidotu vispārēju sistēmu, ar kuru ikvienai personai tiktu nodrošināta vienlīdzīga attieksme "nodarbinātības un profesijas jomā", sniedzot efektīvu aizsardzību pret diskrimināciju, kuras pamatā ir kāds no tās 1. pantā minētajiem iemesliem, tostarp invaliditāte (spriedums, 2018. gada 19. septembris, *Bedi*, C-312/17, EU:C:2018:734, 28. punkts un tajos minētā judikatūra, kā arī 2020. gada 8. oktobris, *Universitatea "Lucian Blaga" Sibiu* u.c., C-644/19, EU:C:2020:810, 30. punkts).

27 Saistībā ar šīs direktīvas piemērojamību, ņemot vērā iesniedzējtiesas sniegtās norādes, kuras Tiesā nav apstrīdētas, Rīkojums Nr. 12 attiecas uz ieslodzījuma vietas ierēdņa darbā pieņemšanas un atlaišanas nosacījumiem minētās direktīvas 3. panta 1. punkta a) un c) apakšpunkta izpratnē un tādējādi ietilpst šīs pašas direktīvas piemērošanas jomā.

28 Pirmkārt, attiecībā uz to, vai ar pamatlietā aplūkoto tiesisko regulējumu tiek radīta atšķirīga attieksme invaliditātes dēļ, ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 2000/78 2. panta 1. punktu šajā direktīvā "vienlīdzīgas attieksmes princips" nozīmē, ka nav ne tiešas, ne netiešas diskriminācijas, kuras pamatā ir jebkurš tās 1. pantā minēts iemesls. Šīs direktīvas 2. panta 2. punkta a) apakšpunktā ir precizēts, ka tiešā diskriminācija notiek tad, ja salīdzināmā situācijā pret vienu personu izturas, ir izturējušies vai izturētos sliktāk nekā pret citu personu invaliditātes dēļ.

29 Šajā gadījumā saskaņā ar Rīkojumu Nr. 12, it īpaši tā 4. pantu un 1. pielikumu, personas ar tādas dzirdes nepietiekamību, kas ir mazāka par prasīto skaņas uztveres minimālo slieksni, nevar tikt pieņemtas darbā vai saglabātas ieslodzījuma vietas ierēdņa amatā. Līdz ar to salīdzināmā situācijā pret tām izturas, ir izturējušies vai izturētos sliktāk nekā pret citām personām, proti, citiem darba ņēmējiem, kas nodarbināti par ieslodzījuma vietu ierēdņiem, kuru dzirde atbilst šīm normām.

30 Tādējādi šis rīkojums rada atšķirīgu attieksmi, kas ir tieši balstīta uz invaliditāti Direktīvas 2000/78 2. panta 2. punkta a) apakšpunkta izpratnē.

31 Otrkārt, attiecībā uz jautājumu, vai šāda atšķirīga attieksme var tik attaisnota saskaņā ar Direktīvas 2000/78 4. panta 1. punktu, ir jāatgādina, ka saskaņā ar šo pašu tiesību normu dažāda attieksme, kuras pamatā ir īpašība, kas saistīta ar jebkuru no šīs direktīvas 1. pantā minētajiem iemesliem, neveido diskrimināciju, ja attiecīgo profesionālo darbību būtības dēļ vai tajā sakarā, kurā tās veic, no šādas īpašības izriet būtiska un noteicoša prasība attiecībā uz profesiju ar noteikumu, ka mērķis ir likumīgs un prasība ir proporcionāla.

32 Tiesa ir nospriedusi, ka nevis iemesls ir tas, uz kuru ir balstīta atšķirīgā attieksme, bet gan ar šo iemeslu saistīta īpašība, kurai ir jābūt būtiskai un noteicošai prasībai attiecībā uz profesiju (spriedums, 2016. gada 15. novembris, *Salaberria Sorondo*, C-258/15, EU:C:2016:873, 33. punkts un tajā minētā judikatūra).

33 Ciktāl ar minētās direktīvas 4. panta 1. punktu, lasot to kopā ar tās 23. apsvērumu, kurā ir atsauce uz "ļoti retiem gadījumiem", kādos šāda atšķirīga attieksme var tikt attaisnota, ir atļauts atkāpties no nediskriminācijas principa, tas ir jāinterpretē šauri (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 13. septembris, *Prigge* u.c., C-447/09, EU:C:2011:573, 72. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

34 Šajā ziņā ir jānorāda, ka Direktīvas 2000/78 18. apsvērumā ir precizēts, ka tā neparedz, ka policijā būtu jāpieņem darbā vai jāsaglabā nodarbinātība personām, kam nav vajadzīgās spējas veikt uzdevumus, kuru izpildi no tām var prasīt saistībā ar likumīgo mērķi saglabāt šo dienestu operativitāti.

35 Tādējādi vēlme nodrošināt šo dienestu operativitāti un pienācīgu darbību ir uzskatāma par likumīgu mērķi šīs direktīvas 4. panta 1. punkta izpratnē (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2014. gada 13. novembris, *Vital Pérez*, C-416/13, EU:C:2014:2371, 44. punkts).

36 Turklāt saskaņā ar Direktīvas 2000/78 2. panta 5. punktu tā neierobežo attiecīgās valsts tiesību aktos noteiktos pasākumus, kuri demokrātiskā sabiedrībā vajadzīgi sabiedrības drošībai, sabiedriskās kārtības uzturēšanai un kriminālnoziegumu novēršanai, veselības aizsardzībai un citu personu tiesību un brīvību aizsardzībai.

37 Attiecībā uz pamatlietā aplūkotā valsts tiesiskā regulējuma mērķi no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka Rīkojuma Nr. 12 mērķis, tā 4. pantā un 1. pielikumā paredzot skaņas uztveres minimālos sliekšņus, neatbilstība kuriem ir absolūta medicīniska kontrindikācija ieslodzījuma vietas ierēdņa pienākumu pildīšanai, ir aizsargāt personu drošību un sabiedrisko kārtību, nodrošinot, ka ieslodzījuma vietu ierēdņi var fiziski veikt visus savus pienākumus.

38 Atbilstoši minētā rīkojuma 4. panta 1. punktam ieslodzījuma vietas ierēdņa dzirdei ir jābūt pietiekamai, lai sazinātos pa tālruni un sadzirdētu signalizāciju un radio ziņojumus.

39 Kā ģenerāladvokāts ir norādījis secinājumu 45. punktā, prasība būt spējīgam labi dzirdēt un līdz ar to atbilstība noteiktam dzirdes līmenim izriet no ieslodzījuma vietas ierēdņa pienākumu, kurus apraksta iesniedzējtiesa, rakstura. Tā ir norādījusi, ka ieslodzīto uzraudzība it īpaši nozīmē spēju atklāt nemierus, par kuriem liecina trokšņi, un reaģēt uz tiem, sadzirdēt signalizācijas ieslēgšanos, sazināties ar citiem darbiniekiem, izmantojot sakaru ierīces, it īpaši trokšņainās vai, iespējams, fizisku konfliktu situācijās, kad ieslodzītie pārkāpj cietuma iekšējās kārtības noteikumus. Turklāt no šīm pašām norādēm izriet, ka visiem ieslodzījuma vietu ierēdņiem var tikt noteikts pienākums sniegt palīdzību policijai, uz ko attiecas tās pašas prasības par dzirdi.

40 Tiesa jau ir nospriedusi, ka īpašu fizisko spēju esamību var uzskatīt par "būtisku un noteicošu prasību attiecībā uz profesiju" Direktīvas 2000/78 4. panta 1. punkta izpratnē tādās konkrētās profesijās kā ugunsdzēsēji vai policijas darbinieki (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2010. gada 12. janvāris, *Wolf*, C-229/08, EU:C:2010:3, 40. punkts; 2014. gada 13. novembris, *Vital Pérez*, C-416/13, EU:C:2014:2371, 40. un 41. punkts, kā arī 2016. gada 15. novembris, *Salaberria Sorondo*, C-258/15, EU:C:2016:873, 36. punkts).

41 Līdz ar to, ņemot vērā ieslodzījuma vietas ierēdņa pienākumu raksturu un to veikšanas apstākļus, tas, ka viņa dzirdei ir jāatbilst valsts tiesiskajā regulējumā noteiktajam skaņas uztveres minimālajam slieksnim, var tikt uzskatīts par "būtisku un noteicošu prasību attiecībā uz profesiju" minētā 4. panta 1. punkta izpratnē, lai strādātu ieslodzījuma vietas ierēdņa profesijā.

42 Tā kā Rīkojuma Nr. 12 mērķis ir aizsargāt personu drošību un sabiedrisko kārtību, ir jākonstatē, kā tas izriet no šī sprieduma 36. un 37. punkta, ka šim rīkojumam ir likumīgi mērķi. Šādos apstākļos vēl ir jāpārbauda, vai ir samērīga šī rīkojuma 4. pantā un 1. pielikumā paredzētā prasība, ka ieslodzījuma vietas ierēdņa dzirdei ir jāatbilst skaņas uztveres minimālajiem sliekšņiem, neļaujot izmantot korekcijas līdzekļus atbilstības šiem sliekšņiem pārbaudes laikā, un neatbilstība tiem ir absolūta medicīniska kontrindikācija viņa pienākumu veikšanai, kas pārtrauc šo pienākumu veikšanu un līdz ar to var beigties ar viņa atlaišanu. Tādējādi ir jāpārbauda, vai šī prasība ir atbilstoša, lai sasniegtu šos mērķus un vai tā nepārsniedz to, kas ir nepieciešams šo mērķu sasniegšanai (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 13. novembris, *Vital Pérez*, C-416/13, EU:C:2014:2371, 45. punkts).

43 Vispirms attiecībā uz tādas prasības atbilstību, kas minēta iepriekšējā punktā, lai sasniegtu Rīkojumā Nr. 12 izvirzītos mērķus attiecībā uz personu drošības un sabiedriskās kārtības saglabāšanu, var atzīt, ka skaņas uztveres minimālā sliekšņa noteikšana ieslodzījuma vietas ierēdņa pienākumu veikšanai bez dzirdes korekcijas līdzekļu izmantošanas ļauj nodrošināt, ka šis ierēdnis varēs reaģēt uz skaņas signāliem un palīdzēt policijai bez riska, ka to apgrūtinātu attiecīgajā gadījumā dzirdes aparāta esamība, sabojāšanas vai pazaudēšana.

44 Tomēr ir jāatgādina, ka tiesiskais regulējums var nodrošināt izvirzītā mērķa sasniegšanu vienīgi tad, ja tas patiešām atbilst vēlmei to sasniegt saskanīgā un sistemātiskā veidā (spriedumi, 2010. gada 12. janvāris, *Petersen*, C-341/08, EU:C:2010:4, 53. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2021. gada 21. janvāris, *INSS*, C-843/19, EU:C:2021:55, 32. punkts).

45 No lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ietvertajām norādēm izriet, ka Rīkojumā Nr. 12 noteikto skaņas uztveres minimālo sliekšņu ievērošana tiek pārbaudīta bez iespējas attiecīgajam ieslodzījuma vietas ierēdnim izmantot dzirdes aparātu, savukārt, izvērtējot, vai ir ievēroti tajā paredzētie standarti attiecībā uz redzes asumu, ierēdnis var izmantot tādas korekcijas ierīces kā kontaktlēcas vai brilles. Kontaktlēcu vai briļļu nēsāšana, pazaudēšana vai sabojāšana arī var traucēt pienākumu pildīšanu un radīt tādus riskus ieslodzījuma vietas ierēdnim, kas ir salīdzināmi ar riskiem, kuri rodas no dzirdes aparāta nēsāšanas, pazaudēšanas vai sabojāšanas, it īpaši fiziska konflikta situācijā, ar ko minētais ierēdnis saskartos.

46 Turpinājumā, saistībā ar šīs prasības nepieciešamību sasniegt Rīkojumā Nr. 12 izvirzītos mērķus attiecībā uz personu drošības un sabiedriskās kārtības saglabāšanu, ir jāatgādina, ka neatbilstība šajā rīkojumā noteiktajiem skaņas uztveres minimālajiem sliekšņiem ir medicīniska kontrindikācija, kas pilnībā liedz pildīt ieslodzījuma vietas ierēdņa pienākumus. Šie sliekšņi ir piemērojami visiem ieslodzījuma vietu ierēdņiem bez jebkādām atkāpēm, neatkarīgi no iestādes, kurā viņi ir norīkoti darbā, vai viņu ieņemamā amata. Turklāt ar minēto rīkojumu nav atļauts individuāli vērtēt ieslodzījuma vietas ierēdņa spēju pildīt šīs profesijas pamatpienākumus, neraugoties uz viņa dzirdes traucējumiem.

47 Kā izriet no šī sprieduma 15. un 39. punkta, daži no šo ierēdņu uzdevumiem ir uzraudzīt personas, kurām piemērota elektroniskā uzraudzība, izmantojot kontroles sistēmu, kā arī uzraudzīt kontroles un signalizācijas ierīces, un tie nav saistīti ar regulāru kontaktēšanos ar ieslodzītajiem. Turklāt no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka Rīkojumā Nr. 12 nav ņemts vērā fakts, ka dzirdes traucējumi var tikt koriģēti ar dzirdes aparātiem, kurus var izgatavot ļoti sīkus, nēsāt auss iekšienē un pat novietot zem ķiveres.

48 Tāpat ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 2000/78 5. pantu, lasot to kopā ar tās 20. un 21. apsvērumu, darba devējs, ja tas vajadzīgs konkrētā gadījumā, veic atbilstīgus pasākumus, lai invalīds varētu iegūt darbu, strādāt vai tikt paaugstināts amatā, ja vien šādi pasākumi neuzliek nesamērīgu slogu šim darba devējam. Atbilstoši šīs direktīvas 16. apsvērumam tādu pasākumu nodrošināšanai, kuru mērķis ir ievērot invalīdu vajadzības darba vietā, ir svarīga loma, lai cīnītos pret diskrimināciju invaliditātes dēļ. Šajā ziņā Tiesa ir precizējusi, ka jēdziens "saprātīgi pielāgojumi" ir jāsaprot plaši kā tāds, kas attiecas uz dažādu šķēršļu novēršanu, kuri apgrūtina personu ar invaliditāti pilnvērtīgu un efektīvu līdzdalību profesionālajā dzīvē vienlīdzīgi ar citiem darbiniekiem. Turklāt 20. apsvērumā šajā ziņā ir ietverts materiāla, organizatoriska un izglītojoša rakstura saprātīgu pielāgojumu saraksts, kurš nav izsmeļošs (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 11. aprīlis, *HK Danmark*, C-335/11 un C-337/11, EU:C:2013:222, 54. un 56. punkts).

49 Šāds pienākums ir noteikts arī Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām, kas Eiropas Kopienas vārdā ir apstiprināta ar Padomes Lēmumu 2010/48/EK (2009. gada 26. novembris) (OV 2010, L 23, 35. lpp.), attiecībā uz kuru ir jāatgādina, ka uz tiesību normām var atsaukties, lai interpretētu Direktīvas 2000/78 noteikumus tādējādi, ka pēdējā minētā, cik vien iespējams, ir jāinterpretē atbilstoši šai konvencijai (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 11. septembris, *Nobel Plastiques Ibérica*, C-397/18, EU:C:2019:703, 40. punkts).

50 Šajā ziņā Tiesa ir nospriedusi, ka šī direktīva nepieļauj atlaišanu invaliditātes dēļ, kas, ņemot vērā pienākumu paredzēt saprātīgus pielāgojumus personām ar invaliditāti, nav pamatota ar faktu, ka attiecīgā persona nav kompetenta, nespēj vai nevar izpildīt sava amata pamatpienākumus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2006. gada 11. jūlijs, *Chacón Navas*, C-13/05, EU:C:2006:456, 52. punkts).

51 Šajā gadījumā, kā izriet no lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ietvertajām norādēm, pirms atbrīvošanas no darba prasītājs pamatlietā bija strādājis par ieslodzījuma vietas ierēdni vairāk nekā četrpadsmit gadus atbilstoši savu priekšnieku norādījumiem. Tomēr saskaņā ar šīm pašām norādēm šķiet, ka Rīkojums Nr. 12 neļāva viņa darba devējam pirms viņa atlaišanas veikt pārbaudes, lai noskaidrotu, vai bija iespējami tādi atbilstoši pasākumi saskaņā ar Direktīvas 2000/78 5. pantu kā dzirdes aparāta izmantošana, viņa atbrīvošana no pienākuma pildīt uzdevumus, kuru veikšanai ir jāsasniedz prasītie skaņas uztveres minimālie sliekšņi, vai arī iecelšana amatā, kurā nav nepieciešams sasniegt šos sliekšņus, un nav sniegta neviena norāde par to, ka šādi pasākumi būtu radījuši, iespējams, nesamērīgu slogu.

52 Tādējādi, paredzot skaņas uztveres minimālos sliekšņus, neatbilstība kuriem ir medicīniska kontrindikācija, kas pilnībā liedz pildīt ieslodzījuma vietas ierēdņa pienākumus, neļaujot pārbaudīt, vai šis ierēdnis var pildīt savus pienākumus – vajadzības gadījumā pēc saprātīgu pielāgojumu noteikšanas šī 5. panta izpratnē –, Rīkojumā Nr. 12, šķiet, ir noteikta prasība, kura pārsniedz to, kas nepieciešams, lai sasniegtu šajā rīkojumā izvirzītos mērķus, un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

53 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2000/78 2. panta 2. punkta a) apakšpunkts, 4. panta 1. punkts un 5. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kas paredz pilnīgu neiespējamību saglabāt amatā ieslodzījuma vietas ierēdni, kura dzirde neatbilst šajā tiesiskajā regulējumā noteiktajiem skaņas uztveres minimālajiem sliekšņiem, neļaujot pārbaudīt, vai šis ierēdnis var izpildīt minētos pienākumus vajadzības gadījumā pēc saprātīgu pielāgojumu noteikšanas šī 5. panta izpratnē.

Par tiesāšanās izdevumiem

54 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

Padomes Direktīvas 2000/78/EK (2000. gada 27. novembris), ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju, 2. panta 2. punkts a) apakšpunkts, 4. panta 1. punkts un 5. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kas paredz pilnīgu neiespējamību saglabāt amatā ieslodzījuma vietas ierēdni, kura dzirde neatbilst šajā tiesiskajā regulējumā noteiktajiem skaņas uztveres minimālajiem sliekšņiem, neļaujot pārbaudīt, vai šis ierēdnis var izpildīt minētos pienākumus vajadzības gadījumā pēc saprātīgu pielāgojumu noteikšanas šī 5. panta izpratnē.

[Paraksti]